

УДК 81 373

ББК 81.2 Ук-5

СЛОВОТВІР У «НОРМАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ» ОЛЕКСИ СИНЯВСЬКОГО

Л.І.Пена

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
кафедра української мови; м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. +380 (342) 59-60-08*

У статті проаналізовано погляди О.Н.Синявського на словотвір, висловлені ним у праці «Норми української літературної мови», а також охарактеризовано систему лінгвістичних термінів і терміносполук у галузі словотвору, використаних у названій роботі.

Ключові слова: *О.Н.Синявський, «Норми української літературної мови», словотвір, лінгвістична термінологія.*

В україністиці питання про словотвір як окремий розділ мовознавства першим порушив професор Іван Іванович Ковалик у 50-х роках 20 століття. Саме завдяки його працям дериватологія виділилася в самостійну галузь лінгвістичних знань з чітко визначеним спеціальним предметом дослідження, власною проблематикою, що у всій своїй сукупності не включалася до складу якоїсь іншої галузі науки, із виробленою й узвичаєною в науковій практиці системою наукових понять і термінів та перспективними методами наукового дослідження, зумовленими об'єктом вивчення і перевіреними на практиці [7, 5].

Однак питання словотвору більшою чи меншою мірою розглядалися ще авторами українських граматик початку 20 століття [див., напр., 5; 8; 9]. У роботі ж видатного українського мовознавця, активного учасника нормування рідної мови й правопису Олексі Наумовича Синявського «Норми української літературної мови», яка вперше побачила світ у 1931 р. (перевидана 1941 р.), словотвір уже виділений в окремий розділ.

У вступних увагах до розділу «Словотвір» автор зазначає, що «об'єднуються слова в більші чи менші групи не тільки тим, що однаково змінюються, мають однакові закінчення..., а ще й тим, що в величезній

більшості слів нашої мови є й інші такі елементи, що надають їм чогось спільного, однакового. Це насамперед наростки й приростки» [4, 112]. Їх учений вважає найважливішими словотворчими засобами в українській мові, оскільки вони беруть найактивнішу участь «у розростанні словника, у повсякчасному збільшенні кількості слів для називання нових тям і відтінків мислі» [4, 112], а також саме вони, на його думку, є найприроднішими для розвитку лексичного складу мови, а тому, наголошує далі лінгвіст, «без доброго ознайомлення з словотворчими засобами мови й їх уживанням не можна належно знати мови» [4, 113], адже «творити нові слова наростками (як і приростками) значить робити тільки нові сполучення уже відомих елементів, відомих в інших словах, тобто, виходить, не нових для пам'яті й свідомості. І от не так і великим числом наростків в українській мові (десь понад сто) витворено тисячі нових слів подібно до того, як з невеликого числа звуків піаніна (усього 85) можна витворити дуже багато, безліч акордів, тобто нових сполучень звуків» [4, 112].

Розділ «Словотвір» у «Нормах української літературної мови» включає такі підрозділи: Наростки (Наростки іменникові, Наростки прикметникові, Наростки дієслівні), Приростки, Складені слова.

У праці подано ґрунтовну характеристику системи суфіксів української мови: розглянуто понад 100 іменникових наростків та їх варіантів, понад 50 прикметникових та близько 10 дієслівних.

Автор аналізував, як сам уточнює, «головним чином продуктивні словотворчі елементи, зовсім оминаючи такі, що тільки з спеціальними коментарями стають зрозумілі як наростки чи приростки, а без того не відчуваються вже за складові елементи кореня слова. Колишній наросток *p* у таких, напр., словах, як *дар* (порівн. *дати*), *пир* (порівн. *пити*), *жир* (порівн. *жити*) уже мертвий зовсім, і ми його не турбуватимемо, з тих самих причин давши спокій і приросткові *y*- в таких випадках, як *убогий* (того кореня слово, що й *багатий*) тощо» [4, 114].

Найпродуктивнішими суфіксами в системі іменника мовознавець вважає такі: *-ак* (*-як*) при різних пнях з різними значеннями, зокрема на «означення

особи носія певної чинности або прикметности (*співак, дивак, мудрак*), на означення приладів, струментів (*стояк, різак, держак*), на означення людини за її станом, місцем перебування, народністю (*вояк, волиняк, подоляк*), на означення чоловічої статі і живих істот (*дітвак, тетервак, їжак*), на означення садів, гаїв за породою дерева (*вишняк, сосняк, дубняк*), на означення деяких недуг, наростів на тілі (*боляк, чиряк, жиляк*)» тощо; *-ар (-яр)* на означення особи певної професії (*байкар, вапняр, лікар*); *-ач (-яч)*; *-ець (-єць)* з різними значеннями і при різних основах-пнях (*глядач, промовець, кравець, видавець*); *-ість, -ота, -ощі, -ство, -зтво, -цтво* на означення абстрактних властивостей і звичайно з прикметниковими основами (*мужність, радіощі, дрібнота, людство, гірництво*); *-к, -ок* переважно зі значенням здрібнілості (*дубок, горішок*); *-ка, -анка, -янка, -алка, -авка* з різними значеннями (*річка, акторка, склянка*); *-ина* з найрізноманітнішими значеннями (*давнина, низина, горошина*); *-ик, -ник, -альник, -івник, -ільник, -чик, -їк* з різними значеннями (*молодик, вартівник, громадільник, лічильник*). Що ж стосується суфікса *-чик*, то, на думку О.Синявського, він, як і формант *-ик*, використовується у словах на означення здрібнілості іменників чоловічого роду (*голубчик*); зрідка *-чик* може вживатися на означення особи як члена певного колективу (*братчик, переворотчик, пілсудчик*), тобто сфера застосування вказаного форманта в українській мові є обмеженою. Суфікс *-щик* на сторінках аналізованої праці взагалі не вказується. За такі погляди автор «Норм» був критикований і звинувачений в орієнтації на архаїчну мову минулих століть, у висуванні «свого, одмітного», у відкиданні тих явищ, які існують у сучасній мові, у штучному відриві української мови від російської [10, 192-193].

Надзвичайно поширеним явищем в українській мові, за спостереженнями дослідника, є використання здрібніло-пестливих наростків *-еньк-, -ечк-, -оньк-, -очк-* у системі всіх лексико-граматичних розрядів слів, зокрема в іменниках (*рученька, батечко, яворонько*), прикметниках (*чорненький, білявенький, малеченький*), займенниках (*саменький, отакенький, всенький*), числівниках (*одненький, п'ятіречко*), прислівниках (*недалечко, зновоньку, тамечки*). Для творення деяких форм дієслів (зокрема інфінітива, наказового способу) зі

значенням пестливості головним чином дитячого мовлення, зауважує автор, часто використовуються в українській мові такі суфікси, як *-оньки, -еньки, -очки, -унечки, -усеньки, -усі, -ці, -ки* (*їстоньки, спатусі, купці, спатуняй*). Досить великою активністю особливо у власних назвах людей характеризуються форманти *-ася, -ась, -уся, -усь, -ся, -сь, -уня, -уньо, -унь* (*Настася, Юрась, Петрусь, матуся, братуньо, татунь, татуньо*). На цю особливість української мови свого часу звернув увагу й інший відомий мовознавець, автор «Граматики української мови для самонавчання в допомогу шкільній науці» Василь Сімович, який зазначав: «здрібнілих та пестливих форм уживає наш народ дуже радо і при кожній нагоді. Не тільки в розмові з дітьми, не тільки тоді, коли хочемо викликати до себе співчуття, ... не тільки тоді, як виявляємо свій смуток чи радість, не тільки балакає зі собою пестливими словами пара закоханих, не тільки стрічають ся вони в віршах, у вязаній мові – але й так, у звичайній бесіді, при всяких нагодах, і то без огляду на те, який зміст розмови» [5, 116]. Причому ці суфікси використовуються не тільки у похідних з «позитивною» семантикою, вони сполучаються також з основами слів, які «негативно» забарвлені. Порівняймо, напр., *горенько, горечко, лишенько, бідуваннячко, горюваннячко* та ін. А такий мовний феномен свідчить про високу емоційність та чуттєвий характер української душі.

Менш продуктивними, за спостереженнями О.Синявського, є наростки – *ай (-яй)*, які сполучаються з дієслівними, рідше іменниковими основами і мають відтінок «зневаги особи на означення носія чинности або властивости (*горлай, німчай*)»; *-аха, -яха, -омаха* (*сіромаха, костомаха, корчомаха*); *-ир* на означення «носія чинности або властивости» (*багатир*) та на означення предметів (*пухир*); *-ур* на означення «просто нової тямі (істоти, предмета) супроти значіння пня» (*дівчур, пічкур*).

Серед прикметникових найбільшою продуктивністю в українській мові, як зазначає автор «Норм», характеризуються такі наростки: *-ивий, -ливий*, які приєднуються до дієслівних основ і виражають значення внутрішньої прикмети, здатності, нахилу (*задумливий, зрадливий, ущипливий*), *-овий, -йовий, -евий, -євий* на означення відносних прикметників, отже, тільки при

іменникових основах-пнях (*вербовий, грушевий, лойовий, баєвий, загадковий* та ін.), *-ський, -цький, -зький*, що, сполучаючись переважно з іменниковими основами мають значення відношення, походження, належності (*людський, запорізький, мистецький*).

Що ж до суфіксів *-учий, -ючий, -ачий, -ячий, -ущий, -ющий, -ащий, -ящий*, то вони за походженням є дієприкметниковими, однак тепер вони вживаються не тільки з дієслівними основами, а й із прикметниковими на означення згрубілості прикмети. За своєю семантикою ці форманти наближаються до суфікса *-езний*. Відповідно й розглядає їх О.Синявський у системі прикметникових суфіксів, оскільки, на думку вченого, колишні дієприкметники активного («прямого» за термінологією «Норм») стану теперішнього й минулого часу на *-чий, -ший* в українській мові зникли.

У системі дієслівної деривації української мови дуже поширеними є суфікси *-ува-, -юва-, -у-, -ю-* з різними значеннями (*гайдамакувати, учителювати*).

Аналізуючи префікси, О.Синявський зазначає, що «хоч приростків у нашій мові й далеко менше, як наростків, та зате вони дуже різноманітні щодо значіння і обсягу вживання», «приростки конкретизують, спеціалізують, часто обмежують і звужують основне значіння слів, надто ж дієслів» [4, 138]. Високою продуктивністю, як стверджує лінгвіст, відзначаються форманти *ви-, за-, пере-, по-, пі-, при-, про-, роз- (розі-)*, які сполучаються переважно з дієслівними основами (*запрацювати, набрати, позеленіти, прогайнувати, промовчати, розпитати, розлюбити*).

Рідкісними, за спостереженнями дослідника, в українській мові є такі префікси, як *після-, поза-, поміж-, понад-, повід-, проти-, супроти-, уз- (вз-), через-* (*післясвятний, позавчорашний, понадхмарний, поміжлюдний, повідземний*).

Стверджуючи, що «збігу приголосних наша мова не знає і при зустрічі їх ... старанно уникає, групи приголосних же хоч і звичайніші в нашій мові, та все ж супроти інших мов цих груп у ній менше, і деяких вона зовсім не знає та й взагалі не любить великих груп з трьох, чотирьох приголосних, надто ще й

важких для вимови» [4, 22], О.Синявський при аналізі префіксів-приростків скрупульозно подає всі їх можливі фонетичні варіанти, демонструючи цим, що «засоби звукового сполучення слів, себто засоби на те, щоб усувати небажане звукосполучення і утворювати бажане, в українській мові надзвичайно різноманітні. З звукового погляду наша мова дуже гнучка і легка до віршування» [4, 23]. До таких формантів, напр., належать: *до-, ді-; між-, между-; над-, наді-; від-, од-, віді-, оді-; з-, зо-, із-, ізі-, ізо-, с-, іс-; о-, об-, обі-, обо-; під-, піді-, підо-; роз-, розі-*. Деякі з них відрізняються не тільки формою, звуковим вираженням, але й своїми значеннями чи їх відтінками. І це не залишається поза увагою автора. Так, на думку знавця і спостережливого дослідника глибин рідної мови, яким був О.Синявський, префіксальні морфеми *о-, об-, обі-, обо-* – «хоч в основі це різностаті того самого приростка, та все ж подекуди окремі з них обмежені вживанням не тільки з фонетичних причин..., а й через причини спеціалізації значінь» [4, 142]. Дослідник вважає, що *о-* і *об-* у дієсловах та віддієслівних похідних можуть використовуватися як синонімічні («рівнозначні»), «але взагалі приросток *об-* надає матеріяльнішого, конкретнішого значіння, ніж *о-*, і тому часто дієслова первісного (і звичайно матеріяльного) значіння з *об-* стаються з *о-* дієсловами іншого значіння, звичайно переносного і абстрактнішого, напр.: *обвернутися* (плащем) – *обернутися* (вовком), *оббирати* (ягоди) – *обирати* (на голову), *обкинути* (болотом) – *окинути* (оком), *обписати* (з усіх боків) – *описати* (подію) ...; а іноді такі дієслова з *о-* зовсім відмінні значінням супроти слів з *об-*, або й взагалі, маючи тільки абстрактніше значіння, вживаються лише з *о-*, напр.: *обставляти* (чим) – *оставляти* (= залишати), *обпинатися* (хусткою) – *опинатися* (= не бажати), *обшукувати* (= потрусити) – *ошукувати* (= дурити) тощо» [4, 142-143].

У названому розділі немає спеціального параграфу про словотвір прислівників, однак побіжно про це згадується при розгляді прислівника як частини мови, зокрема йдеться про творення їх від різних відмінкових форм іменників (*слідком, вистрибом, голяка, босяка, сторчака*), прикметників (*весело, добре*), від дієслівних форм з прийменниками, що вже розглядаються

як приростки, (*знехотя*) чи без них (*перекидя*), звернено увагу на творення прислівників способом складання слів або їх основ (*горілиць, мимохідь, запанібрата*).

На сторінках своєї праці О.Синявський аналізує і чужомовні словотворчі форманти. Такими він вважає, зокрема, іменниковий суфікс *-унок* (німецький за походженням, вживається з дієслівними основами для означення дії або її наслідкова (*татунок, дарунок, поцілунок*); *-изм, -ізм* на позначення абстрактних понять (тям), які можуть використовуватися як у чужомовних (*бюрократизм, націоналізм*), так і у власне українських словах (*боротьбізм, українізм*); *-ія* (*революція, дискусія*); *-ист, -іст* на означення носія професії, вмілості або належності людини до чогось (*юрист, артист, спеціаліст*). Що стосується останніх, то мовознавець вважає, що перший з них (*-ист*) є власне українським, а другий (*-іст*) – чужомовний. Серед прикметникових іншомовних суфіксів автор наводить і характеризує такі, як *-альний, -яльний* (*ідеальний, реальний, соціальний*); *-арний, -ярний* (*елементарний, гуманітарний, популярний*).

Складні слова у словотворі української мови, на думку О.Синявського, не мають великого поширення, хоча «з розвитком літературної мови чимраз більше з'являється й нових складних слів, звичайно, за зразками складних слів народньої мови» [4, 147]. Найбільше складних слів, за спостереженнями вченого, серед іменників та прикметників, дуже обмежені способи й обсяг складання – серед дієслів та прислівників.

У системі іменника найпоширенішими є такі типи складних слів: іменник + дієслівний пенъ (*життєпис, книгозбірня, краєзнавство*); прикметник (прислівник) + дієслівний пенъ (*пішохід* (зі значенням *тротуар*), *далекогляд* (зі значенням *телескоп*), *пішоходець*); дієслово у формі другої особи однини наказового способу + іменник (*паливода, горицвіт, перекотиполе*); прикметник + іменник (*кривоніс, довгошийка, краснопірка*); іменник + іменник (*верховіття, крайнебо, зрадзілля*), а також творення слів із цілих словосполучень (*добраніч, каригідний, жалюгідний, нісенітниця, люби-мене, неминай-корчма*). Тут серед ілюстративного матеріалу вкралася певна непослідовність. Похідні *однодумець, одномовець*, на думку О.Синявського, утворені шляхом поєднання

прикметникових та іменникових основ, а деривати *одноліток*, *семиліток*, *однокровник*, *п'ятизлотник* наводяться як слова, утворені поєднанням двох іменникових основ.

Серед складних прикметників О.Синявський виділяє такі типи: прикметник + іменник (*синьоокий*, *чужоземний*, *золотобережний*), іменник (рідко прикметник) + дієслівна основа, з наростком *-н-* (*маломовний*, *красотворний*, *словолюбний*), іменник + іменник або прикметник (*людославний*, *працездатний*), прикметник + прикметник (*жовтогарячий*, *темнозелений*, *славнозвісний*). Помічена ще одна неточність у наведенні прикладів. Похідні *першорядний*, *третьорядний*, *однобарвний* охарактеризовано як такі, що утворюються поєднанням прикметникових основ з іменниковими, а словами *одноденний*, *двоногий*, *трикутний*, *чотирискладовий*, *шестилітній* проілюстровано спосіб творення, що полягає у сполученні двох іменникових основ або іменникової з прикметниковою.

Звертає увагу дослідник і на авторські новотвори в системі складних слів, які називає «непостійними», «себто такі сполучення синонімічних слів, що їх уживають письменники передусім з стилістичною метою, а саме щоб згустити вражіння» [4, 149], напр.: *хата-оселя*, *щастя-доля*, *стеблина-билина*, *журба-горе*, *старечо-синій*, *дзеркально-вигладжений*, *золотисто-кучерявий*, *напружено-уважно* та ін.

Оскільки складні дієслова та прислівники утворюють кількісно невеликі групи, то автор не характеризує їх творення, а просто наводить конкретні приклади (*верховодити*, *лихомовити*, *скособочитися*; *босоніж*, *очевидячки*, *долілиць*, *ліворуч*).

Коротко зупинимося на аналізі системи лінгвістичних термінів, використаних О.Синявським у «Нормах української літературної мови» для опису словотвірних понять і явищ. Вони переважно збігаються з тими термінами та терміносполуками, які зустрічаємо і в авторів інших граматик чи праць, присвячених дослідженню української мови, написаних на початку 20 століття, зокрема в Є.Тимченка, С.Смаль-Стоцького та Ф.Гартнера, В.Сімовича [5; 6; 8; 9].

На позначення префікса та суфікса в роботі використано терміни відповідно *приросток* і *наросток*: У розростанні словника, у повсякчасному збільшенні кількості слів для називання нових тям і відтінків мислі **наростки** й **приростки** беруть найбільшу участь [4, 112]. Засвідчено кілька похідних від названих лексем. Зокрема, префіксальний і суфіксальний способи словотворення іменуються *приросткуванням* і *наросткуванням*: *Способами наросткування й приросткування, а часом обома разом, з'являється велика маса нових слів, і ці способи найприродніші для розвитку лексики мови* [4, 112]. Слова, утворені за допомогою префіксів, у «Нормах» називаються *сприросткованими*. Правда, ще немає послідовності в уживанні терміна на позначення слів, у складі яких відсутні префікси-приростка. Вони іменуються то *несприросткованими*, то *безприростковими*. Порівняймо, 9рамм.: **Сприростковані** дієслова взагалі і зокрема *недоконані іноді існують у мові і без відповідних **несприросткованих**, або без зв'язку з ними* [4, 90]; *Додаватися може приросток попо- звичайно до наворот них **безприросткових** дієслів або тих, що не розрізняють наворотности й протяжности* [4, 92]. Використання кількох (переважно двох) слів на позначення одного й того ж поняття характерне для періоду становлення термінологічних систем, у якому й перебувала тоді українська термінологія. Слова, у морфемній будові яких немає суфіксів, – *безнаросткові*, а утворені за допомогою суфікса – *наросткові*: *В основі сприросткованих недоконаних форм дієслів здебільшого лежить пень наворотний (носити – виношувати, вино шати...), коли ж у дієслова **безнаросткова** недоконана форма тільки одна, то ця друга (**наросткова**) форма недоконана буде з наростком (-в-)-а-: *глядіти – наглядати...* [4, 89]. Похідні слова у «Нормах» називаються *зложеними*: *Сполучення дж і дз в українській мові двозначні: у словах **зложених**, коли д і ж, д і з належать до різних складових частин слова, вони й визначають по два звуки...* [4, 8].*

Таким чином, щодо лінгвістичної термінології в галузі словотвору, то О.Синявський, будучи одним із тих, що підійшли до надбань і пропозицій етнографічної школи критично, синтезувавши народну й книжну традиції в унормуванні української мови, хто, за словами Ю.Шевельова, говорив «про

європейську українську літературну мову, що виростала з традиції, але переростала її. Про понад говіркову синтезу говірок. Про живий зв'язок з традицією, зв'язок творчий» [11, 15], використовує у своїй праці більшою мірою власне українські мовознавчі терміни та терміносполуки з прозорою внутрішньою формою (*словотворчі засоби, наросток, приросток, корінь, пень, закінчення, сприростковані, безприросткові, наросткові, без наросткові слова, способи наросткування й приросткування, зложені слова*), адже, за словами Н.Ф.Клименко [1, 95], «термінологію науки повинні жити соки рідної мови, тоді вона стає гнучкою і витривалою». Однак трапляються в «Нормах» й іншомовні (напр., словотворчий елемент, продуктивний, непродуктивний). З огляду на загрозливу тенденцію засилля української мови чужомовними термінами все більше лінгвістів сьогочася висловлюють думки про те, що варто всіляко оберегати й розвивати питому мовознавчу термінологію, а також повернути до неї серед інших і такі слова, як уживані зокрема в аналізованій праці *наросток* та *приросток* [2, 116; 3, 5].

Робота відзначається багатим та різноманітним ілюстративним матеріалом, О.Синявський наводить у ній «рясні приклади», «вважаючи, що надмір їх не зашкодить, а навпаки допоможе коли не зрозуміти, то хоч відчутти значіння наростка й обсяг його уживання» [4, 115]. Цінним, на наш погляд, є і те, що дослідник, характеризуючи семантичне навантаження словотворчих формантів, подає також доречні коментарі щодо нормативного наголошування похідних слів, хоча правила орфоєпії («ортоєпії») є предметом висвітлення в окремому розділі. Загалом, «Норми» були високо оцінені українськими мовознавцями, зокрема, В.Сімович у вступному слові до книги зауважив: «Книжка пригожа не тільки для вчителя, не тільки для людей практики: редактора, письменника, коректора, урядовця і т.д., але й для науковця, і взагалі для всякого, кому дорога культура рідного слова, хто цікавиться розвитком української мови і повного розвитку її собі бажає» [4, 4].

Описуючи різні мовні явища та процеси, у тому числі і словотвірні, О.Синявський використовує влучні й яскраві порівняння; мова його викладу доступна, барвиста, соковита: «... як далеко не кожне сполучення звуків піяніна

дає акорд, так далеко не механічно творяться нові слова з відомих елементів. Як знаючись тільки добре на музиці, маючи вправність у грі, людина може взяти новий добрий акорд, так тільки глибоко й повно знаючи мову, можна втворити нове слово, без наміру, не надумано, а цілком натурально, «само собою» [4, 112-113]. І в наш час актуальними залишаються слова автора «Норм української літературної мови» О.Н.Синявського: «... працювати над своїм словником, себто над тим, щоб до речі й якнайкраще вжити слово, треба б далеко більше, ніж то в нас ведеться... Така праця ... збагачує лексику, витонщує її і зменшує лексичну однобокість, хибні нахили залюблятися в одних словах (чи з певними наростками) і обминати інші. Багатючі засоби на словотвір української мови, зокрема наростки й приростки повинні стати слухняним і гнучким знаряддям у руках тих, хто слово має за знаряддя своєї діяльності» [4, 114].

І хоча з погляду сучасного такі описи словотвірної системи української мови, які подані зокрема і в «Нормах української мови» О.Синявського, видаються примітивними, однак саме вони були першими кроками на шляху становлення словотвору, саме вони заклали підвалини для виділення дериватології в окрему галузь лінгвістичних знань.

Література

1. *Клименко Н.Ф.* Як народжується слово / Н.Ф.Клименко. – К., 1991. – 288 с.
2. *Пономарів О.Д.* Культура слова. Мовностилістичні поради / О.Д.Пономарів. – К., 202. – 240 с.
3. *Селігей П.* Що нам робити із запозиченнями? / П.Селігей // Українська мова. – 2007. – № 3. – С. 3-16.
4. *Синявський О.* Норми української літературної мови / Олекса Синявський. – Львів : Укр. видавництво, 1941. – 360 с.
5. *Сімович В.* Граматика української мови для самонавчання в допомогу шкільній науці / Друге видання з одмінами і додатками / В.Сімович. – Київ-Ляйпціг, 1921.

6. *Сімович В.* Праці в двох томах. Т. 1: Мовознавство / Упорядкування і передмова Ткач Л. / В.Сімович. – Чернівці : Книги ХХІ, 2005. – 520 с.
7. Словотвір сучасної української літературної мови. – К. : Наукова думка, 1979. – 408 с.
8. *Смаль-Стоцький С.* Граматика української (руської) мови Четверте виданнє / С.Смаль-Стоцький, Ф.Гартнер. – Львів, 1928. – 209 с.
9. *Тимченко Є.* Українська граматика. – К., 1907. – 180 с.
10. *Шевельов Ю.* Портрети українських мовознавців / Ю.Шевельов. – К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – 132 с.

WORD-FORNATION IN «NORMS OF LITERARY UKRAINIAN» BY OLECSA SINAUSCY

L. I. Pena

*PreCarpathian National University by V.Stefanyk, 57 Shevchenko Street,
Ivano-Frankivs 'k, 76000, Ukraine, ph. +380(342) 50-60-74, tel. +380(342) 59-60-08*

In this article it is analysed O.N.Syniavsky's ideas about word-building, which are told in work "Norms of Ukranian literaturelanguage" and here also are described system of linguistic terms in word-building's branch, which are used in named work.

Key words: *O.Syniavsky, "Norms of Ukrainian literature language", word-building, linguistic terminology.*

Пена Л.І. Словотвір у «Нормах української літературної мови» Олекси Синявського // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. – 2010. – № 2(10). – Івано-Франківськ, 2010. – С. 88-96.